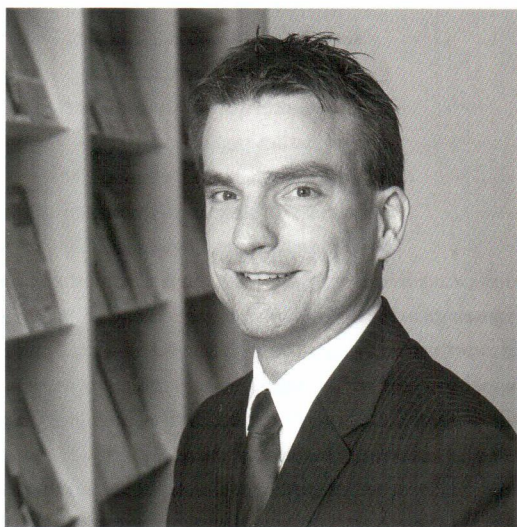

Gebruik van bladmuziek: wat mag wel en wat niet?

Mark Jansen is advocaat bij Dirkzwager advocaten & notarissen. In zijn vrije tijd speelt hij onder meer trombone en is hij voorzitter van muziekvereniging Jubal uit Varsseveld. Speciaal voor Klankwijzer belicht hij de juridische aspecten rond allerlei onderwerpen die (muziek)verenigingen op hun pad kunnen krijgen.

TEKST: MARK JANSEN

Als advocaat gespecialiseerd in intellectuele eigendom, IT en privacy en fanatiek amateur-muzikant krijg ik regelmatig vragen over het gebruik van bladmuziek. Wat mag nu wel en wat mag nu niet?

Muziekstukken worden, net als bijvoorbeeld boeken, films en software, in principe beschermd door de Auteurswet. Ook bewerkingen van bestaande composities worden beschermd (tenzij die bewerking zo weinig nieuws brengt dat in feite sprake is van plagiaat).

De Auteurswet geeft de rechthebbende op het werk (meestal: de uitgever) het alleenrecht te bepalen wat er met het werk gebeurt. Dit

betekent dat – behoudens uitzonderingen – voor het uitvoeren/kopiëren/uitlenen/etc. van bladmuziek steeds de toestemming van de rechthebbende nodig is.

Dit monopolie duurt tot maar liefst 70 jaar na de dood van de maker of de eerste openbaarmaking. Daarna vervalt het auteursrecht volledig. Werken van bijvoorbeeld Bach of Beethoven zijn dus helemaal vrij te gebruiken. Dat geldt overigens weer niet voor recente bewerkingen van die werken.

Een veelvoorkomend misverstand is dat het is toegestaan een ‘kopie voor eigen gebruik’ van bladmuziek te maken. Dat is niet het geval.

De wet bevat inderdaad uitzonderingen voor een ‘kopie voor eigen gebruik’ (denk aan de cd voor in de auto). Voor bladmuziek is echter bepaald dat de kopie beperkt moet blijven tot ‘een klein gedeelte van het werk’. Kopiëren van het gehele werk is dus niet toegestaan. Dat is ook wel logisch, want wanneer je bladmuziek voor eigen gebruik volledig zou mogen kopiëren, dan koopt niemand meer bladmuziek. Verenigingen komt al helemaal geen beroep toe op deze wettelijke uitzondering (die is namelijk voor privépersonen en bovendien mag de gemaakte kopie niet worden weggegeven). Ook voor het openbaar uitvoeren van een werk is de toestemming van de rechthebbende noodzakelijk. Aangezien het heel onpraktisch zou zijn om bij een concert aan alle verschil-

lende rechthebbenden toestemming te moeten vragen, kun je hiervoor ineens bij BumaStemra terecht. In de praktijk wordt die toestemming overigens achteraf verleend, door aan de muziekbond op te geven welke werken zijn uitgevoerd. De muziekbond betaalt vervolgens BumaStemra. Het uitvoeren van een werk zonder daar opgave van te doen is echter illegaal.

Ook voor andere zaken die je met bladmuziek zou willen doen - zoals transponeren, digitaliseren, etc. - zijn de regels streng. Het voert voor deze bijdrage te ver om ook daar op in te gaan. In mijn praktijk ben ik nog geen rechtszaken over bladmuziek tegengekomen. Dat wil niet zeggen dat er geen geschillen zijn, want de meeste zaken op dit gebied worden geschikt. In een dergelijke schikking wordt vaak alsnog het bedrag betaald dat verschuldigd zou zijn geweest als er niet illegaal maar legaal was gehandeld (vaak met een opslag), evenals alle kosten die de rechthebbende heeft gemaakt. U bent gewaarschuwd. ●

Heeft u vragen naar aanleiding deze rubriek of wilt u anderszins een vraag voorleggen aan Mark Jansen, stuur dan een e-mailbericht naar: m.jansen@dirkzwager.nl.